

2025
november

ONDERWEG

MARIA CHRISTINA KERK

PROTESTANTSE GEMEENTE te DEN DOLDER

www.kerkdendolder.nl

**Onderweg is een uitgave van de Protestantse Gemeente
te Den Dolder**

54ste jaargang nr. 3

november 2025

Zie ook: www.kerkdendolder.nl

Redactie Onderweg: Bert Spies en Tineke Bot

Inleverdatum **kopij** voor het **december** nummer 2025

Uiterlijk vrijdag 21 november

per e-mail naar het onderstaande e-mailadres

(vriendelijk verzoek om kopij in **word** als bijlage mee te sturen).

MCKOnderweg@live.nl

NOODPAKKET: WAT MAAKT JOU WEERBAAR?

Wat maakt jou weerbaar, geestelijk, spiritueel, als het eens moeilijk zou worden, in je leven of in deze tijd? We kwamen op deze vraag tijdens het onderlinge gesprek op de ringavond met de krijgsmacht-predikanten. Het ging er eerst over dat ons een tijdje geleden van overheidswege was aangeraden te zorgen voor een 'noodpakket' voor tijden van crisis. Handige jongens en meisjes begonnen prompt bedrijfjes met zaklampen, waterfilters en opwindradio's en de prijzen schoten omhoog. Anderen repten zich net als aan het begin van de coronacrisis naar de supermarkt voor flessen water, blikvoer, chips en wc-papier. Tja, mensen leren langzaam of niet ... Want daar was die oproep uiteraard niet voor bedoeld. Het ging er maar om dat je er -voor jezelf en samen met je omgeving – eens over na zou denken hoe je jezelf een tijdje zou kunnen redden als er bv. wat langere tijd geen stroom of stromend water zou zijn of tijdens een aanhoudende pinstoring of een geblokkeerd internet. Wat kun je dan zelf, wie zou jou kunnen helpen en wie zou jij kunnen helpen en waarmee? De bedoeling was en is om onze weerbaarheid wat te vergroten, voorbij alle vanzelfsprekendheden.

Aansluitend kwam toen de vraag op: zouden we ook een geestelijk noodpakket moeten samenstellen? En wat zou daar dan in zitten? Moet je dat ieder voor jezelf doen of ligt daar een taak voor de kerk?

In onze groep maakten we een rondje: wat zou jij in dat 'geestelijke noodpakket' willen doen? Genoemd werden o.a.: een Bijbel, mooie teksten die je ziel raken, een kaarsje mét lucifers om een lichtpuntje te maken, een gebedenboek, een uitgestoken hand of 'een arm om je heen om mensen te laten weten dat zij niet alleen zijn'.

Ik moest er later aan denken hoe blij ik ben met onze boekenkasten. Wát een bron van weerbaarheid zijn die romans, dichtbundels etc.

Hoe zou jij geestelijk weerbaar blijven in een wat langere tijd van crisis, wat heb je dan nodig, wat heb je al in huis, of in je ziel?

Dat is best een goede vraag om eens over na te denken!

Ds. Renske Zandstra

KERKDIENTEN NOVEMBER 2025

Zondag 2 november: voorganger ds. H. van de Peppel (Zeist)

10:00 uur. organist: Helmut Schrovenwever

collecten: 1ste Rwanda, 2de Kerk

Wereldwinkel en koffie van Marianne en Ria S.

Zondag 9 november: voorganger mw. ds. R. Zandstra

Willibrordzondag organist: Helmut Schrovenwever

Oecumenische dienst collecte: 1ste Vluchtelingenwerk NL, 2de Kerk

10:00 uur.

Koffie van Trudy en Ria L.

Zondag 16 november: voorganger ds. H. de Roest (Amersfoort)

Dienst van **Schrift en Tafel** organist: Sietze Kaldewey

10:00 uur. collecten: 1ste Stichting Epafras, 2de Kerk

Zondag 16 november: Preek van de Leek door Petra Koek

16:00 uur

Zondag 23 november: voorganger mw. ds. R. Zandstra

Gedenken Overledenen organist: Jan Koert Brinkman

10:00 uur. collecten: 1ste Diaconie, 2de Kerk

Koffie van het C team

Zondag 30 november: voorganger mw. ds. R. Zandstra

10:00 uur. organist: Helmut Schrovenwever

collecten: 1ste Diaconie, 2de Kerk

BIJ DE DIENSTEN

Zondag 2 november: Op deze zondag lezen we uit Genesis 12: 1 – 8 en Lucas 19: 1 – 10. We horen vertellen over Zacheüs. Een belangrijk en ‘groot’ man, die klein van gestalte is. Jezus kijkt naar hem met de ogen van God: niet naar uiterlijk of rijzige gestalte maar naar het hart. Hij roept hem tevoorschijn uit de vijgenboom.

Zondag 9 november: In een oecumenische dienst van Schrift en Tafel vieren we Willibrordzondag. We hebben als oecumenische werkgroep deze dienst met elkaar voorbereid. Als thema hebben we gekozen voor ‘De Geest van God die in ons woont’, aansluitend bij de lezingen uit 1 Korinthe 3: 9b – 11 en 16 – 17 en Johannes 2: 13 – 22. We luisteren naar een gedicht ‘Uw liefde in de wereld’, naar een tekst van Edith Stein, en aan het begin van de dienst is er een stil meditatief moment bij een foto van het beeld van Willibrord in Utrecht. Aansluitend gaan we daarover even met elkaar in gesprek.

Zondag 16 november: Vandaag volgen we het ‘alternatieve spoor’ van het leesrooster, waar enkele zondagen gelezen wordt uit het boek Handelingen. We horen Handelingen 27: 1 – 44, waar Paulus die – inmiddels gevangen – zijn reis naar Rome voortzet. Het schip komt in zwaar weer, als de herfstwind waait en van Paulus kunnen we leren hoe je in zo’n langdurige crisis licht en perspectief brengt.

Zondag 16 november: ‘s middags om 16.00 uur
Preek van de leek door Petra Koek uit Den Dolder

Zondag 23 november: Vandaag is het Eeuwigheids- of gedachtenis-zondag en gedenken we hen die ons het afgelopen kerkelijk jaar zijn ontvallen aan de dood. We noemen met aandacht en genegenheid hun namen en ontsteken kaarsen aan het licht van de Paaskaars. Aansluitend kan wie dat wil een kaarsje aansteken. ‘De hemel’ luidt het thema van deze zondag; we denken er in de overdenking over na rondom het gelijknamige lied van Stef Bos.

Zondag 30 november: ‘In een ander licht.’ Op de eerste zondag van de advent ontsteken we de eerste kaars. In deze tijd wordt gelezen uit het boek Jesaja, en deze zondag is dat: Jesaja 2: 1 – 5. We ontdekken hoe deze oude woorden ook in onze tijd hoop en verwachting kunnen wekken. Er is voor deze zondagen ook een lied gemaakt, op een bekende melodie. Aan het begin van de dienst zal er steeds een meditatief moment zijn, passend bij het thema.

UITGELICHT

Preek van de Leek

Petra Koek woont sinds 1990 in Den Dolder en is, zoals ze dat zelf zegt, iemand die zich overal mee bemoeit. Zij was jaren voorzitter van de Historische Vereniging en zorgde mede onder anderen voor de informatieborden en de muurschilderingen

van De Duif in Den Dolder. Nu zit zij in de redactie en het bestuur van Den Dolder.nl. Zij zorgde en zorgt - samen met haar dorpsvriendinnen - voor de dertien buurtbiebjes en de drie dealkasten. Zij is ook voorleesmoeder en begeleidt kinderen bij het maken van huiswerk. Op de basisschool geeft zij lessen over de geschiedenis van Den Dolder. In deze Preek van de Leek staan haar inspiratiebronnen, taal en muziek, centraal.

Ook vertelt zij hoe en door wie zij geïnspireerd wordt bij haar sociale betrokkenheid.

Er wordt gezongen door 'haar koor': Het Dolders Akkoortje onder leiding van Hans Viezee.

Na afloop bent u welkom voor een hapje en een drankje.
De toegang is vrij.

Gedicht bij de Preek van Petra Koek.

Hebben en Zijn

Op school stonden ze op het bord geschreven,
Het werkwoord hebben en het werkwoord zijn;
Hiermee was tijd, was eeuwigheid gegeven,
De ene werkelijkheid, de andere schijn.

Hebben is niets, in oorlog, Is niet leven.
Is van de wereld en haar goden zijn.
Zijn is, boven die dingen uitgeheven,
Vervuld worden van goddelijke pijn.

Hebben is hard. Is lichaam, Is twee borsten,
Is naar de aarde hongeren en dorsten.
Is enkel zinnen, enkel botte plicht.

Zijn is de ziel, is luisteren, is wijken.
Is Kind worden en naar de sterren kijken,
En daarheen langzaam worden opgelicht. Ed. Hoornik

WIJ GEDENKEN

Op vrijdag 26 september overleed Mw. Louise Tom- Deurloo op 93 Jarige leeftijd.

Mw. Tom werd geboren in Amsterdam en had een gelukkige jeugd tot de oorlog uitbrak. Hoewel haar ouders deze moeilijke tijd zoveel mogelijk bij de kinderen vandaan hielden heeft deze tijd natuurlijk toch veel invloed in haar leven gehad.

Mw. Tom was een zeer zelfstandige vrouw met veel doorzettingsvermogen. Dit gaf ze ook door aan haar kinderen. In Amsterdam werkte ze in een ziekenhuis als medisch analiste. Daar haalde ze veel voldoening uit.

Na haar huwelijk met Dik Tom verhuisde het echtpaar naar Zuid Limburg waar Hr. Tom bij de staatsmijnen een baan had gekregen. Ze kregen 3 kinderen.

Mw. Tom haalde al vroeg haar rijbewijs wat later goed van pas kwam met de vele reizen die het gezin maakte.

Van de kinderen hoorde we dat er graag en veel spelletjes gespeeld werden.

Nu nog zat Mw. Tom bij een een bridgeclub waar ze veel plezier had. Ook was ze lid van de Probusclub in Bilthoven.

Verder hoorde we op de afscheidsbijeenkomst veel mooie herinneringen en dankbaarheid voor wat Mw. Tom meegegeven heeft aan haar kinderen en kleinkinderen om positief in het leven te staan. Ongeveer 20 jaar geleden is het echtpaar Tom in Den Dolder komen wonen.

Na 61 jaar huwelijk is de Hr. Tom overleden. Maar ook na zijn overlijden pakte Mw. Tom het leven weer op en was er altijd voor haar kinderen en kleinkinderen en als die langs kwamen stond het eten al op tafel.

Na een paar keer vallen en heel veel ongemak en pijn verhuisde ze naar een zorghotel waar ze is overleden.

Een lied wat gekozen was bij haar afscheid was het lied van Vera Lynn 'Till we meet again'.

We wensen de kinderen en vele familieleden sterkte met dit verlies.

Alie Dormans

WIJ GEDENKEN DE OVERLEDENEN

Zondag 23 november

gedenken we de overledenen van het afgelopen kerkelijk jaar.

Met advent begint het nieuwe kerkelijk jaar.

De laatste zondag voor advent noemen wij de namen van hen die ons het afgelopen jaar ontvallen zijn.

Er zijn 8 namen te noemen:

<i>Naam</i>	<i>Overleden</i>	<i>Leeftijd</i>
Theodorus van der Hoeven (Theo)	2-11-2024	83 jaar
Klaas Kimstra	11-11-2024	92 jaar
Henk Bassie	24-03-2025	92-jaar
Nelly Geertje Vetkamp-Jansen	5-06-2025	87 jaar
Helena van Genderen-Takken (Heleen)	14-07-2025	79 jaar
Willem Dekker	22-07-2025	77 jaar
Gerda de Vroedt-Tukker	28-08-2025	99 jaar
Louise Tom-Deurlo	26-09-2025	93 jaar

De families zijn uitgenodigd en mogen een kaars aansteken bij het noemen van de naam van hun geliefde.

De lezingen en de liederen gaan over de verbondenheid met onze dierbaren.

Wij hopen dat het een troostrijke dienst zal zijn.

VAN DE DIACONIE

Wake bij detentiecentrum Zeist.

Elke 1e zondag van de maand is er een wake voor vreemdelingen die in detentie zitten zonder dat zij een misdaad hebben gepleegd.

Bij kinderen die hier zijn opgegroeid en bang moeten zijn voor uitzetting naar een land dat zij niet kennen. De actuele ontwikkelingen rond asielzaken en Ongedocumenteerden zijn zorgelijk.

Is dit gastvrij Nederland?

Mensen uit de regio gaan er zondag naar toe.

In het hoge hek worden bloemen gestoken als teken van solidariteit onder het zingen van 'We shall overcome'.

Kom ook! Neem mensen mee. Neem bloemen mee.

Zondag 2 november van 16:30 uur-17:00 uur bij Detentiecentrum Zeist, Richelleweg 13, Soesterberg, vanuit Soest aan de overkant van de A28. Info: www.wakezeist.nl

Voedselmand

Veel mensen zijn afhankelijk van de voedselbank.

In de mand die elke zondag in de kerk staat, verzamelen we houdbare voedingsmiddelen, toiletartikelen en wasmiddel.

Bent u vergeten om wat mee te nemen?

Op de eerste zondag van de maand verkoopt de wereldwinkel Fairtrade voedingsmiddelen voor in de mand.

Kameleon

De oudervereniging van de Kameleonschool vraagt een vrijwillige bijdrage van de ouders. Daarnaast heeft de vereniging een gift van de diaconie ontvangen omdat niet alle ouders kunnen bijdragen.

Collectes:

2 november: Zending

9 november: Vluchtelingenwerk Nederland komt op voor de rechten van asielzoekers en vluchtelingen en staat in iedere (nood)opvanglocatie voor hen klaar.

Al ruim veertig jaar kunnen vluchtelingen in Nederland op ons rekenen.

16 november : Eprafas. Nederlanders die gedetineerd zijn in het buitenland, zitten vaak in zware omstandigheden.

Eprafas biedt sinds 1984 geestelijke en praktische steun aan deze onzichtbare groep, gedreven door de Bijbelse oproep om gevangenen te bezoeken.

23 november: Diaconie

30 november: Diaconie

Namens de Diaconie:

Marianne Koster.

OPBRENGST COLLECTES MARIA CHRISTINA KERK

1ste Collecte opbrengsten: ZWO en Diaconie september

7-9-2025	Bartimeus	€ 159,60
14-9-2025	Diaconie	€ 56,70
21-9-2025	Diaconie	€ 146,40
28-9-2025	Diaconie	€ 39,80

2de Collecte opbrengsten: Kerk september

7-9-2025	Maria Christina kerk	€ 68,00
14-9-2025	Maria Christina kerk	€ 39,15
21-9-2025	Maria Christina kerk	€ 85,10
28-9-2025	PKN missionair werk	€ 35,50
	Digitaal ontvangen voor collectes M.C. Kerk	€ 85,00

BIJPRATEN ONDERWEG

In de maand september waren we veel bezig rond het thema van vrede.

Op vredeszondag de 21^e september beschreven we allemaal papieren duifjes met onze persoonlijke vredeswensen en hingen die in twee takken - bij wijze van kyriegebed. Een paar van deze vredeswensen geef ik op verzoek hier door:

*Dat de vredesduif mag vliegen
over de wereld en haar goedheid
strooit in plaats van het
oorlogstuig dat wij als mensen
vaak gebruiken;*

Shaloom; Ik bid om vrede voor alle kinderen die onnodig honger en dorsten;

Vrede, vrijheid, gerechtigheid vanuit innerlijke vrede voor de hele wereld, al wat leeft;

Laat ons kunnen genieten van vrede voor mensen op aarde;

Heer, leer ons te volharden in gebed om vrede en niet op te geven;

Wat is vrede in deze tijd van macht? Laten wij het zoeken in de kleine dingen, elkaar respecteren, helpen, een vriendelijk woord kan de zon al laten schijnen;

Vrede voor allen die kwetsbaar zijn en lijden onder geweld en oorlog;

Van tand om tand en oog om oog naar hand in hand en oog in oog;

Help elkaar en wees lief voor elkaar;

Ga je mee wat moed zaaien? (Loesje); Kijk naar elkaar om!

Op 25 september waren 's avonds de oud- krijgsmacht predikanten IJs Smedema en Jan Bos in ons midden. Zij vertelden voor zo'n 40 belangstellenden uit onze 'ring Zeist' hun verhaal en gingen vervolgens met ons in gesprek in kleine groepen. Een mooie en goede avond, die werd besloten door een avondgebed om vrede.

Woensdag 26 november a.s. is er om 10:00 uur weer de mogelijkheid om mee te doen met Lectio Divina; we lezen de tekst van de er op volgende zondag. Zie ook elders in dit nummer.

En 's avonds komen we bij elkaar met het Breed Pastoraal Beraad om met elkaar uit te wisselen: wat zit er in jouw 'geestelijk noodpakket'? We gaan daarbij door in de lijn van één van de vragen die op de ringavond met de krijgsmacht predikanten aan ons gesteld zijn. Wat maakt ons weerbaar als het moeilijk is?

Het lijkt nu nog ver weg, maar toch zijn we al bezig geweest met de voorbereidingen voor de Kerstnacht. Het is fijn om hier te kunnen schrijven dat we dit jaar weer samen met muziekvereniging dr. Engelhard een dienst kunnen houden in de Kerstnacht.

We zouden het gezellig en sfeervol vinden om na deze dienst met elkaar warme chocomelk en glühwein te drinken. Wie zou ons willen helpen om dit mogelijk te maken? Laat het me even weten!

Dan nog even aandacht voor het voorbedenboek: dat ligt voorafgaand aan elke kerkdienst in de kerk, en wordt vlak voor het begin van de dienst door de diaken opgehaald om het door de voorganger te laten lezen, zodat die zich voorbereiden kan. We merken dat het boek soms wordt gebruikt voor het doen van een mededeling of voor lange ontboezemingen. Dat is jammer en dus doen we graag een beroep op iedereen om het boek weer louter voor **persoonlijke voorbeden** te gebruiken. Alvast dank!

We naderen de maand van het gedenken van wie ons zijn ontvallen. Een gevoelige periode voor wie oud weemoedig verlies meedragen, en zeker voor wie nu het rauwe verdriet ervaren om wie zij recent moesten loslaten. Weet dat je gezien, gekend en gedragen wordt.

Ds. Renske Zandstra

LEERHUIS KERK EN GELOOF IN NOVEMBER

Datum: **dinsdag 18 november 2025 (NB: derde dinsdag!)**

Tijd: **10:30 – 12:00 uur**, met aansluitend een **aanschuiflunch**

Plaats: in de **ontmoetingsruimte van de Maria Christina Kerk**,

Dolderseweg 123 Den Dolder

Thema: Theater. Ge moet leren zingen wie dat ge zijn.

Over Stef Bos, zanger/ schrijver en Yvonne de Noord, journaliste.

We lezen dit seizoen met elkaar het boek van Kees van Ekris 'De magie van het geloof, Theologie over bezieling en betovering.' Een flink aantal mensen heeft het boek gekocht en leest of beluistert het hoofdstuk vooraf. Toch is er elke keer ook een inleiding. We bespreken deze keer hoofdstuk 3, waarin van Ekris ons meeneemt naar het theater, en we Stef Bos ontmoeten, en Yvonne. Zij is de pr-medewerker van Stef Bos, en het is typerend voor zowel hem als Kees van Ekris dat ook haar verhaal in dit hoofdstuk verteld wordt: hoe iemand met een heel moeizaam verleden kan groeien als iemand vertrouwen in je stelt en zegt 'dat kun jij'!

Het theater is net zo'n soort magische plek als het voetbalstadion. Al van oudsher, bij de oude Grieken, is het een plaats waar je iets meer mag verwachten dan enkel een seculiere voorstelling. Je keek er naar een tragedie of komedie en zag eigenlijk je hele leven. Je kon er 'phobos' en 'eleos' beleven: ontzetting, de flits van een inzicht over jezelf, je verdriet en tragiek én barmhartigheid. Van Ekris spreekt Stef Bos in een weinig rock and roll kleedkamer van theater de Schaffelaar in Barneveld en hij bezoekt een mooie voorstelling in Carré. Daar raakt hem een intrigerend moment: een gesprek van de kunstenaar met zijn vader, die niet meer leeft. Teder en intiem en tegelijkertijd universeel en toegankelijk. Hij legt zijn ziel in wat hij zingt, zoals Raymond van het Groenewoud hem leerde.

Opgave: bij Annie van Dijk: Email: annie.van.dijk@outlook.com of telefoon: 030-22821569

Na afloop van harte welkom bij de aanschuiflunch met wat ieder van ons heeft meegebracht! Voor koffie, thee en fruit wordt gezorgd. Ook wie niet bij het leerhuis was is welkom om met ons mee te eten.

LECTIO DIVINA IN DE ADVENTSTIJD

Op de **woensdagochtenden 26 november en 10 december a.s.** ben je tijdens deze veertigdagentijd van harte welkom in de (warme) kerkenraadskamer om in kleine kring aan Lectio Divina te doen.

De Bijbel kun je bestuderen, een tekst in zijn context bekijken en over de woorden theologisch nadenken, samen of alleen, als leek of als professioneel theoloog. Je kunt de woorden uit de Bijbel echter ook 'proeven', in een geestelijke lezing op zoek naar de spirituele betekenis van de tekst. Het gaat dan niet om informatie, maar om transformatie, omvorming. De tekst van binnen uit verstaan.

Deze vorm van Bijbel lezen is een heen en weer gaan tussen actief luisteren en je laten raken door wat van God kan komen.

Deze leespraktijk van de 'Lectio Divina' is al in de eerste eeuwen van het christendom ontwikkeld en werd al door de woestijnvaders beoefend. In onze tijd staat ze opnieuw in de aandacht, ook bij ons.

Deze manier van lezen kent – na een voorbereiding - vier stappen.

Lectio, of aandachtig lezen.

Meditatio, of aandachtig luisteren.

Oratio, gebed.

En **contemplatio**, schouwen of rusten in God.

Alles loslaten en stil zijn, de tekst leest jou en legt je bestaan voor Gods aangezicht uit.

Tenslotte is deze manier van lezen ook een manier van leven, en kan deze doorwerken, als weg om te gaan.

We beginnen om **10:00 uur**.

Steeds kiezen we één van de lezingen die de volgende zondag op het leesrooster staat. Voor de Lectio staat ongeveer een half uur tot drie kwartier. Er is een **leesblad** dat ons door de Lectio heen leidt.

Na afloop drinken we samen een kopje koffie of thee. Je kunt er uiteraard ook voor kiezen om na de Lectio je eigen weg te gaan, omdat je plannen hebt of juist om de sfeer van de stilte te bewaren.

BERICHTEN VAN DE ZWO

Op zaterdag 11 oktober mochten we met de Wereldwinkel weer bijdragen aan de duurzaamheidsmarkt bij de Centrumkerk in Bilthoven. We verkochten weer cadeauartikelen via de Wereldwinkel uit De Bilt: van sjaals, kaarten en kaarsen tot sleutelhangers. Naast een goede verkoop, waren er veel mooie gesprekken met belangstellenden van jong tot oud. Daar doen we het voor!

Graag willen we u ook berichten dat we een donatie hebben kunnen doen aan Kerk in Actie voor de situatie in Sudan. Dit land gaat gebukt onder een verschrikkelijke burgeroorlog, wat veel leed en slachtoffers veroorzaakt onder de burgerbevolking. Met de jaarlijkse bijdragen aan de ZWO, die we van zoveel van u mogen ontvangen, hebben we deze extra gift kunnen doen.

Mogelijk heeft u recent gelezen of gehoord over Rwanda in de Nederlandse media. Dit jaar werd voor het eerst het WK wielrennen op Afrikaanse bodem georganiseerd, in Rwanda. Dat gaf aanleiding voor aandacht in de media over de situatie in het land, de corruptie en dictatoriale regering. We steunen vanuit de ZWO verschillende projecten van Kerk in Actie in Rwanda. Goed om hier te vermelden dat Kerk in Actie zich distantieert van deze politiek en juist met de projecten de gewone burgerbevolking ondersteunt.

Ook in de ZWO spreken we hier met elkaar over en hebben we met elkaar bevestigd dat onze steun aan de bevolking van dit land juist ook nu zo nodig blijft. Daarom vragen we uw aandacht voor de najaars-zendingscollecte op zondag 2 november. We collecteren dan weer voor de projecten van Kerk in Actie in Rwanda. Alvast dank voor uw gift!

Op zondag 2 november zal er na de dienst koffiedrinken zijn. De Wereldwinkel staat dan ook weer met een tafel voor u klaar. We zorgen voor koffie, thee en andere fair trade voedselproducten, zoals u van ons gewend bent. We hopen u zondag 2 november te zien.

Een vriendelijke groet namens de ZWO, Suzan Tack

DE BETONNEN KOSOVAARSE VOLKSWIJK

Wij wonen in een volkswijk waar de kleur grijs de boventoon voert. Behalve als je vanuit de bovenste verdieping naar buiten kijkt, want dan zie je vooral rode daken en de groene bergen in de verte. Maar op straat: stenen, beton en asfalt.

Het is duidelijk dat onze wijk niet is gebouwd vanuit een 'groter idee'. Er staan vooral veel huizen – allemaal een beetje anders – en de straten zijn smal. Ondanks dat loopt er een buslijn langs ons huis, wat er in resulteert dat er meerdere keren per dag van twee kanten tegelijkertijd een bus komt. Deze kunnen eigenlijk alleen stapvoets elkaar passeren, omdat er verder geen ruimte is. Daarmee rijden ze een beetje over de – toch al niet erg brede – stoep. Tsja, Balkan.

Het is dan ook niet verbazend dat er weinig flora en fauna aanwezig is. Heel af en toe zie je een boom en net zo vaak zie je een vogel. En dat gaat dan vooral om een musje. Je hoeft hier niet te hopen op een roodborstje. Toch is er de laatste jaren een ontwikkeling te merken. Zo viel het een zomer of vijf geleden op dat je af en toe een musje hoorde fluiten. Dat was een nieuw geluid. Het jaar er op was dat al vaker zo en afgelopen zomer was dit eigenlijk elke dag een feit. Blijkbaar is het weinige groen dat de wijk rijk is, in de afgelopen jaren steeds ietsje gegroeid en konden de vogels zich voortplanten.

Hoewel we geen tuin hebben, maar wel een terras, voelen we dat elke plant of bloem bijdraagt aan de ontwikkeling (of herstel?) van het ecosysteem in de wijk. Planten lokken insecten, insecten dienen tot voedsel van de vogels enzovoorts.

Toen we aan het begin van afgelopen lente de citroenplant – die binnenshuis overwintert – buiten zetten en we even later vanachter het raam er naar keken, zoemde er een kleine wesp om de plant heen. Een insect die je in de wijk weinig tegenkomt. Een mooi teken waaruit blijkt dat één plant al echt het verschil maakt en leven voortbrengt. Zo kwam de betonnen volkswijk echt even tot leven.

*Als u een gift wilt schenken aan het werk van Stefan & Margriet, kunt u dat doen aan Diaconie Protestantse Gemeente Den Dolder,
NL 68 RABO 0162 108044 ovv 'Structurele Opbouw Kosovo'.*

UIT HET VERSLAG VAN DE KERKENRAADSVERGADERING VAN 10 september 2025

Aanwezig: Ron Coljée (preses), Alie Dormans, Rein van Dijk (scriba), Marianne Koster, Gerrie van Rijswijk, Trudy Steetskamp (notulist) en ds. Renske Zandstra.

Afwezig: Ria Spies.

1. Opening:

Wij gedenken Wim Dekker. De voorzitter beschrijft zijn unieke persoonlijkheid en benoemt wat hij in het vele kerkenwerk voor ons betekend heeft. Ook in de kerkenraad laat hij een lege plek achter.

2. Bezinning:

In de sfeer van het jaarthema “Kijk! Laat je verrassen door het werk van Gods Geest” leest Renske uit het tijdschrift ‘Petrus’ een stuk van Jan Jorrit Hasselaar, econoom en theoloog, over lied 701 ‘Zij zit als een vogel’ (nog mooier is de oorspronkelijke tekst ‘Enemy of Apathie’), een lied over de Geest.

Nadat wij het lied beluisterd hebben in een uitvoering van Petrus in het land met Francis van Broekhuizen hebben wij met elkaar besproken welk woord of beeldspraak ons in dit lied treft.

3. Ingekomen- en verzonden stukken:

De goedkeuringen van de Jaarrekeningen 2024 door de CCBB van Kerk en Diaconie zijn ontvangen.

4. Verslag vergadering van 10 juni 2025 en actielijst:

Het verslag wordt ongewijzigd goedgekeurd en getekend.

N.a.v.:

Punt 5. h.: wordt aangevuld met: Daarnaast is de samenstelling van onze gemeente dusdanig, dat wij een eigen viering zullen blijven houden.

Actielijst: De tafelkleedjes voor de Ontmoetingsruimte zijn aangeschaft.

5. Rapportages en mededelingen:

a. Predikant:

- Op zondag 31 augustus jl. hebben Rein en Renske het afscheid van ds. Harold Oechies van de Centrumkerk bijgewoond.
 - Op 9 september jl. werd de eerste Leerhuisbijeenkomst gehouden met als thema 'De magie van het geloof' rondom het boek van theoloog Kees van Ekris, Proloog en 1^e hoofdstuk. Het was een mooi samenzijn.
 - Op 11 september a.s. zal voor de 2^e keer meegedaan worden met het Kerkasiel in Kampen. Sietze en Marina Kaldeway zullen hun muzikale medewerking verlenen.
 - Op donderdag 25 september a.s. vanaf 19.30 uur wordt er in onze kerk een ring-avond voor de gemeenten rondom Zeist gehouden met medewerking van Wim Bos en Ids Smedema, oud-krijgsmacht-predikanten. Gesproken zal worden over de rol van de kerk in tijden van dreiging. Afsluitend zal Jan Koert Brinkman een avondgebed muzikaal begeleiden.
 - Het laatste weekend in september wordt het oecumenisch Kloosterweekend in de Abdij van Berne gehouden.
- b. Eredienst:
- De Startzondag op 7 september jl. was een (lange) mooie dienst waarin wij onder andere konden genieten van de muzikale bijdrage van Mieke van Leeuwen op dwarsfluit. Er was een mooie collage gemaakt van alle ingestuurde foto's, waarin gemeenteleden lieten zien waarin zij de afgelopen zomerperiode het werk van Gods Geest hebben ervaren. Na afloop was er onder het genot van een hapje en een drankje, waar ook de Wereldwinkel present was, een gezellig samenzijn.
 - Er is waardering uitgesproken over de verrassende variëteit van gastpredikanten gedurende het zomerreces.
- c. Pastoraal Beraad: Geen bijzonderheden.
- d. College van Kerkrentmeesters: Zie onder punt 6.
- e. College van Diakenen:
- Tijdens de eerste vergadering in het nieuwe kerkelijke seizoen werd een in memoriam voor Wim Dekker uitgesproken. Ook binnen het College wordt hij node gemist.
 - De taken in het College werden herverdeeld.
 - De voorraad kaarsen zal opgenomen worden.
 - Op 9 november a.s. zal, tijdens de Willibrordzondag de dienst van S+T gehouden worden i.p.v. op 16/11.

- Met dank is een gift speciaal voor de Diaconie ontvangen.
- Er is een gift gedaan aan de Oudervereniging van de basisschool 'de Kameleon'.
- f. ZWO: Over het plan een insectenhotel in de tuin van de kerk te plaatsen, is tot op heden niets meer vernomen.
- g. Ontmoeting, dat Treft!: Op 21 september a.s. zal een bezoek worden gebracht aan het Catharijne Convent in Utrecht voor de tentoonstelling "In the name of love".
- h. Redactie "Onderweg": Geen bijzonderheden.
- i. Oecumenische contacten:
 - Op 21 september a.s. is het Vredeszondag. Er zal vanuit de 3 meewerkende kerken: de OLV-Kerk, de Centrumkerk en de MC-Kerk ook in ons kerkgebouw een oecumenische inbreng zijn over met het thema 'Niets doen is geen optie'.
 - Op 16 november a.s. zal er 's-middags in de MC-Kerk een 'Preek van de Leek' door Petra Koek gehouden worden.
 - In de week van gebed voor eenheid zal op 18 januari 2026 in de Centrumkerk de Eenheidszondag viering gehouden met als thema 'Eén van Geest'.
- j. Website: Geen bijzonderheden.

6. Diversen:

- Vacatures: het nijpend tekort aan kerkelijke medewerkers zal tijdens 'het gemeenteberaad op 21 september a.s.' aan de orde worden gesteld, waarbij de mogelijkheid van deeltaken genoemd zal worden.
- Wijkcentrum: De gemeente zal op de hoogte gesteld worden van de laatste ontwikkelingen.
- VOG: De scriba deelt een lijst met namen van medewerkers rond die besproken en aangevuld wordt. Deze zal via Arend Smit opgestuurd worden naar het Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur (WVC).
- Protocol uitvaarten: De scriba zal het protocol bijwerken en zo nodig aanvullen.

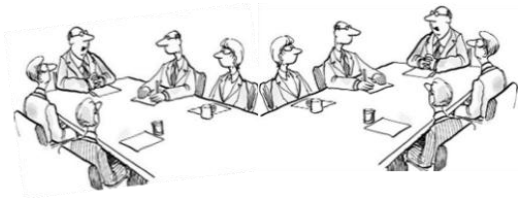
7. Rondvraag:

- Er is een lijst van werkzaamheden binnen de kerk, nog door Wim Dekker opgesteld. Naar aanleiding daarvan wordt een aantal werkzaamheden besproken.
- Het Schoonmaakbedrijf komt met een prijsopgave voor meer werkzaamheden in kerk en bijgebouwen.

- Koffie en thee kan besteld worden bij Herma Lenderink (Wereldwinkel).
 - Marianne zal de voorraad bijhouden, de was verzamelen en verzorgen.
8. **Sluiting:** Alie leest uit 'Eén druppel jou' een stuk geschreven door Greteke de Vries 'Wij geloven in meer'.

Aldus vastgesteld in de kerkenraadsvergadering van 8 oktober 2025

Rein van Dijk, scriba

Voorlichtingsbijeenkomst over de laatste ontwikkelingen rond Maria Christina Kerk en de Pastorie op zondag 21 september 2025

De Voorzitter van de Kerkenraad, Ron Coljée, heet de aanwezigen welkom. Hij brengt ons op de hoogte van de recente ontwikkelingen rond de Maria Christina Kerk en de Pastorie. Alle hieronder genoemde gesprekken zijn door Ron samen met Cees van Rijswijk gevoerd, beide lid van het College van Kerkrentmeesters.

Pastorie:

De Pastorie is voorlopig verkocht. De definitieve vergunning voor de bouw van een appartementengebouw van 14 appartementen komt naar verwachting in november 2025. Voor de bouw wordt de scheidslijn van het perceel waar de pastorie opstaat doorgetrokken. Het gebouw zal dus niet op het terrein dichterbij de kerk komen.

Naar verwachting zal de definitieve verkoop op 23 januari 2026 plaatsvinden. In het 2^e kwartaal van 2026 zal, zoals het er nu uitziet, met de bouw begonnen worden.

Kerk en bijgebouwen:

De Gemeente Zeist heeft de Kerkenraad benaderd in verband met het onderzoek om in Den Dolder een Dorpshuis te creëren. Als resultaat van dit onderzoek heeft zij aangegeven 2 locaties op het oog te

hebben: Maria Christina Kerk en Cultuurcentrum de Kameel.
De definitieve beslissing of er een dorpshuis gaat komen, wordt binnen de komende twee maanden in het Gemeentebestuur van Zeist genomen.

In de gesprekken die hebben plaatsgevonden, is onze voorwaarde dat bij een eventuele verkoop, de kerk als locatie kerk blijft en kerkdiensten, kerkelijke vergaderingen en begrafenissen (van gemeenteleden) te allen tijde voorrang hebben boven andere activiteiten. Dit is wat ons betreft een absolute vereiste als voorwaarde bij eventuele verkoop.

De Protestantse Kerk Nederland is door de Kerkenraad op de hoogte gebracht van de recente ontwikkelingen. Zij hebben hun goedkeuring uitgesproken over de huidige gang van zaken en denken met ons mee.

De Kerkelijke financiën zijn gezond (zeker na de verkoop van de Pastorie).

Alle activiteiten van de Gemeente Zeist zullen in de toekomst geconcentreerd worden in dit dorpshuis en de mogelijkheden zijn breed.

De Gemeente Zeist heeft de grond met gebouwen laten taxeren en heeft vervolgens een eerste bedrag genoemd, waarbij door ons huur voor het gebruik van de gebouwen betaald moet worden. Dit taxatiebedrag wordt als veel te laag beschouwd.

Vervolgens heeft het College van Kerkrentmeesters een eigen taxatie laten uitvoeren, waarvan de uitkomst nog niet bekend is.

Inmiddels is er interesse van een eventuele tweede koper. Deze heeft een aanzienlijk hoger bod gedaan, met daarin de bepaling dat er door ons 10 jaar lang geen huur voor het gebruik van de gebouwen betaald hoeft te worden.

Overwegingen om tot eventuele verkoop over te gaan:

- Onze kerkelijke gemeente is vergrijzend en de Kerkenraad heeft de grootste moeite mensen te vinden om de taken in te vullen die nodig zijn om onze kerk 'draaiende' te houden.
- Bij een eventuele verkoop, wordt ons een groot aantal taken (onderhoud van kerk, gebouwen en tuin) afgenomen en dat brengt verlichting.

- Als kerk willen wij zowel diaconaal als missionair bezig zijn. Nieuwe activiteiten in en rondom de kerk bieden interessante mogelijkheden.
- De voorkeur van de kerkenraad gaat uit naar een niet commerciële toekomstige gebruiker omdat daar, naar verwachting, betere afspraken mee gemaakt kunnen worden.
- Een aantal vragen en opmerkingen zijn hierboven verwerkt.

Aanvullende opmerkingen:

- Er is voor dorpen een grote Europese subsidiepot voor de bouw van cultuurhuizen etc. Ron zal dat bij het eerstvolgende gesprek met de gemeente Zeist, dat naar verwachting over twee maanden zal plaatsvinden, inbrengen.
- Bij de Gemeente Zeist is er veel goodwill naar onze kerkelijke gemeente. Ons terrein ligt mooi centraal in Den Dolder.
- Voor het hele jaar 2026 verandert er niets voor de huidige huurders van kerk en bijgebouwen.
De huurprijzen blijven zoals afgesproken.
- De Gemeente Zeist is eigenaar van het gebouw en de grond waar de Kameel op staat.
- Zolang de kerk blijft bestaan is het verplicht om voor voldoende parkeerruimte te zorgen. De huidige voorstellen voor wijziging van het wegennet in Den Dolder lijken niet door te gaan.
- De huidige verbouwingsplannen voor de toiletten zijn gezien de recente ontwikkelingen 'in de wacht' gezet. Mochten de hierboven genoemde plannen niet doorgaan, zullen deze als eerste uitgevoerd worden.

Zeist, Trudy 25.09.25

BEZOEK ABDIJ VAN BERNE

Van 26 tot 28 september zijn we met een groep van 21 personen uit de Maria-Christina kerk en de OLV kerk in Bilthoven afgereisd voor een kloosterweekend in het Brabantse Heeswijk-Dinther. De abdij van Berne bestaat al 900 jaar en de norbertijnen die er wonen (nu nog 13 in getal)

zoeken naar een vruchtbare mix tussen het leven en werken binnen hun religieuze leefgemeenschap en de gerichtheid naar buiten om anderen met woord en daad bij te staan. Ze willen een bron van inspiratie zijn en een plek van bezinning bieden. Zij worden daarbij geholpen door een groep participanten, een kring van zeer betrokken mannen en vrouwen die de belofte van verbondenheid met het klooster hebben uitgesproken. Zij vierten mee en verrichten ook taken voor de abdij. De abdij probeert Berne als religieus erfgoed voor komende generaties te behouden in samenwerking met de provincie, gemeente, fondsen en andere partijen.

Tijdens ons verblijf kregen we een rondleiding door het gebouw.

We zagen dat de oudste delen stammen uit het begin van de 16^e eeuw. Het slotje dat aan het klooster vastzit dateert uit 1546.

De overige gebouwen zijn van het midden van de achttiende eeuw met daarin ook een kapittelzaal, een vergaderzaal.

De abdijskerk dateert van 1879. De abdijpoort is een latere toevoeging van 1934. Sinds 1999 is er een nieuw woongedeelte bijgebouwd met een mooie binnentuin. Vanaf 1920 stond Berne ook bekend als de uitgever van liturgische boeken. Zij hebben nog steeds een boekwinkel maar produceren daarnaast verschillende biersoorten.

Deze zijn uit te proberen in het Proeflokaal met uitnodigende namen als Witheren Wit, Norbertijn Blond en Abt Tripel.

In 1869 trad Godefridus van den Elsen in Berne in. Hij had een grote rol in de emancipatie van de Brabantse boeren en was medeoprichter van de Boerenleenbank en de Noord-Brabantse Christelijke Boerenbond. Hij startte ook het gymnasium St. Norbertus tegenover de abdij. Aan de buitenkant van het hoofdgebouw is een beeld van de 'boerenapostel' in een hoeksteen te zien als eerbetoon aan hem.

De Norbertijnen hebben drie gezamenlijke gebedstijden namelijk om

7 uur de Metten en Laudan, het morgengebed, om 12:15 uur de Eucharistie en om 18:00 uur de Vespers, het avondgebed.

Met tussendoor tijd om te werken, wat past bij het vita mixta: het gemengde leven als geestelijke en als werkende. De maaltijden die op de vieringen volgen worden gedeeltelijk in stilte genuttigd.

Ook op de gangen wordt stilte verwacht.

Te gast in Berne hadden wij ons eigen programma onder leiding van Renske Zandstra en Annelies van den Boogaard. Maar ieder die wilde kon ook aan de gezamenlijke vieringen deelnemen. Het programma van het kloosterweekend was daaromheen georganiseerd.

Op vrijdagmiddag 26 september kreeg ieder eerst zijn/haar kamersleutel. De gastenkamers waren onverwacht ruim. Na een welkom met thee en koffie kregen we een inleiding op ons thema: 'Wat maakt jou tot wie je bent?' Het lied 'Ken je mij' van Trijntje Oosterhuis zette daartoe letterlijk en figuurlijk de toon. Aan de hand van een kinderfoto die iedereen mee had gebracht mocht ieder iets over zijn jeugd vertellen en over wat vormend in de eerste levensjaren was geweest. Na de Vespers en broodmaaltijd bouwden we in de avond in kleine groepjes verder op dit thema. Welke momenten zijn bepalend geweest in jouw (geloofs) leven? Ben je daar rijker van geworden? Hier kwamen heel persoonlijke verhalen naar boven waar we in een vertrouwd aanvoelende sfeer op konden reageren. Na afloop was er gelegenheid om elkaar nog verder te spreken onder het genot van een drankje en een hapje.

Op zaterdag 27 september na de Metten en het ontbijt kregen we een lectio divina van Renske. We lazen hiertoe eerst psalm 139 van David. Heer u kent mij, U doorgrondt mij ... Na een eerste en tweede lezing zocht ieder daar een woord uit dat trof (lectio). Om ons vervolgens af te vragen hoe dit woord aan ons eigen leven raakte (meditatio). Dan bedachten we wat we vanuit deze tekst zouden willen bidden (oratio) en daarna waren we nog een moment stil (contemplatio). Voor sommigen was dit een nieuwe, verfrissende manier van het lezen van een bijbeltekst, anderen waren er al mee bekend hoe verdiepend deze manier van lezen kan zijn.

Na de koffie, de kloosterrondleiding, de Eucharistie en de warme maaltijd gingen we verder met onze groeps gesprekken rondom het thema: Wat heeft jou gemaakt tot wie je bent? De verdiepingsvragen

waren nu: Kun je zien wat voor type je bent, wat je kwaliteiten zijn en de valkuilen en kun je daarmee omgaan?

Daarna was er de gelegenheid om rondom het klooster te wandelen. Omdat het een mooie dag was maakte iedereen daar graag gebruik van. De middag werd afgesloten met een groepsfoto voor de voormalige kloosterschool, een bezoekje aan de abdijwinkel en een borrel op het terras van het Proeflokaal.

Na de broodmaaltijd hadden we in de avond weer een gesprek in kleine groepen waarin veel persoonlijk gedeeld werd. Hoe heb je het geloof meegekregen? Kun je zien waardoor dat gegroeid is en wat dat nu voor je betekent? Hierna was er een leuke groepsquiz die we afsloten met een drankje.

Op zondag 28 september na de Metten en het ontbijt hadden we een uur naar eigen invulling. Na de Eucharistie en de koffie hadden we een gesprek in tweetallen en vertelden we elkaar 'door wie we ons gekend en bij wie we ons veilig voelen'. Omdat het een prachtige herfstdag was kon dit buiten in de zon plaatsvinden. De aansluitende warme maaltijd was op zijn zondags extra lekker klaargemaakt.

We sloten rond 14:00 uur ons programma af, evalueerden en zongen 'Dat je de weg mag gaan' tot besluit. Na een hartelijk afscheid verzamelden we onze koffertjes, leverden de sleutels weer in, passeerden de abdijpoort en gingen geïnspireerd en voldaan weer terug naar huis.

Cunera Buist

BIJBELLEESROOSTER NOVEMBER 2025

Handelingen

In de Kerk wordt in november gelezen van Paulus' derde zendingsreis en van zijn transport naar Rome, een bestemming die al in Handelingen 19:21 op zijn lijstje stond. Paulus gaat niet naar Rome om daar het evangelie te brengen, want het was daar al (Handelingen 29:15). Hij gaat omdat hij zich heeft beroepen op de keizer. Als hij dat niet had gedaan, was hij allang een vrij man geweest (26:32). Maar Paulus heeft het op de spits gedreven: de hoogste machthebber op aarde moet zich over het evangelie uitspreken.

Lucas

In november vallen de drie zondagen van de voleinding. Het is de tijd waarin 'de laatste dingen' aan de orde worden gesteld: de jongste dag en de komst van de Messias. Het evangelie vertelt van de beslissende komst van Jezus in Jeruzalem en de beslissende komst van de Mensenzoon.

1 za	Handelingen 20,1-12 (Allerheilige)	16 zo	Lucas 20,27-40
2 zo	Handelingen 20,13-24	17 ma	Lucas 20,41-21,4
3 ma	Handelingen 20,25-38	18 di	Handelingen 22,30-23,11
4 di	Psalm 76	19 wo	Handelingen 23,12-22
5 wo	Lucas 19,1-10 (Dankdag)	20 do	Handelingen 23,23-35
6 do	Lucas 19,11-28	21 vr	Handelingen 24,1-9
7 vr	Handelingen 21,1-14	22 za	Handelingen 24,10-21
8 za	Handelingen 21,15-26	23 zo	Handelingen 24,22-27
9 zo	Handelingen 21,27-36	24 ma	Lucas 21,5-19
10 ma	Handelingen 21,37-22,16	25 di	Lucas 21,20-38
11 di	Handelingen 22,17-29	26 wo	Handelingen 25,1-12
12 wo	Lucas 19,41-48	27 do	Handelingen 25,13-27
13 do	Lucas 20,1-8	28 vr	Handelingen 26,1-18
14 vr	Lucas 20,9-19	29 za	Handelingen 26,19-32
15 za	Lucas 20,20-26	30 zo	Psalm 85 (Advent 1)

VERTROUWENSPERSONEN

Voor wie hier onverhoopt binnen de kerkelijke gemeente met ongewenst gedrag te maken krijgt, is het mogelijk iemand in vertrouwen te nemen: een vertrouwenspersoon.

De kerkenraad heeft er – vanwege de beperkte omvang van de gemeente en het dorp - voor gekozen om geen interne vertrouwenspersonen aan te wijzen maar gebruik te maken van de mogelijkheid om via de classis Utrecht externe vertrouwenspersonen te vragen.

Wij hebben gekozen voor zowel een mannelijke als een vrouwelijk vertrouwenspersoon.

Zij zijn bereikbaar via een email-adres van de classis Utrecht.

Mw. Ploni Robbers, te bereiken via: plonirobbers@classisutrecht.nl

Dhr. Arnoud Looijen, te bereiken via: arnoud.looijen@classisutrecht.nl

Contactgegevens SMPR: Postbus 6028, 3505PA Utrecht telefoon: 030-3038590

Mailadres: info@smpr.nl Website: <https://smpr.nl>

Contactgegevens PKN: Mailadres: <https://protestantsekerk.nl>

Nagekomen bericht:

Weerman Reinier van den Berg in de Oosterlichtkerk

Donderdagavond 6 november a.s. zal de bekende weerman en klimaat deskundige Reinier van den Berg een avond verzorgen met lezing en discussie over de urgente problematiek en uitdagingen rond klimaatverandering.

De avond wordt gehouden in de **Oosterlichtkerk** aan de Eerste **Brandenburgerweg 34 en begint om 20:00 uur.**

Van Reinier mag deze avond een heldere analyse verwacht worden gekoppeld aan een spirituele haalbare oproep tot actie.

Het is 5 voor 12 en daarvoor luidden op 18 oktober de klimaat klokken.

De 500 Groene kerken in Nederland maken zich grote zorgen.

Groener beleid en handelen op grote schaal is dringend gewenst.

De mensen van de duurzaamheidscommissie van de Dorpskerk en Oosterlichtkerk heten alle belangstellenden van harte welkom op deze urgente, indringende en hoopvolle avond.

De toegang is vrij.

Een vrije bijdrage in de mandjes of QRcode is welkom.

